

TÕRVA VALLA EELARVESTRAATEEGIA
2021-2025

SISUKORD

1.	SISSEJUHATUS	3
1.1.	Ülevaade eelarvestrateegia koostamisest	3
1.2.	Eesti riigieelarve ja majandusprognoos	3
1.3.	Kohalike omavalitsuste eelarvepositsioon	4
2.	TULUBAASI ÜLEVAADE JA PROGNOOS.....	5
3.	KULUDE ÜLEVAADE JA PROGNOOS.....	8
4.	PÕHITEGEVUSE TULEMI PROGNOOS	10
5.	INVESTEERIMISTEGEVUS.....	11
6.	FINANTSEERIMISTEGEVUS	14
7.	SÕLTUVATE ÜKSUSTE FINANTSTEGEVUSE ÜLEVAADE JA PROGNOOS	15
8.	FINANTSDISTSIPLIIN	16
9.	EELARVESTREEGIA TÄITMISEGA SEOTUD RISKID JA NENDE MAANADMINE.....	17
LISA 1	Tõrva valla eelarvestrateegia 2021-2025	18
LISA 2	Tõrva valla sõltuvate üksuste eelarvestrateegia 2021-2025	20
LISA 3	Arvestusüksuse eelarvestrateegia 2021-2025.....	21

1. SISSEJUHATUS

Valla finantspoliitikas tuleb lähtuda tasakaalustatud ja jätkusuutlikust arengupõhimõttest. Investeeringutega soovitakse saavutada sääst juhtimis- ja majanduskuludes ning kohustisi ei võeta põhitegevuse kulude katteks. Prioriteet on saavutada projektide kaudu valla arengusse vallaeelarve välise lisaraha kaasamine

1.1. Ülevaade eelarvestrateegia koostamisest

Eelarvestrateegia koostamise eesmärgiks on kindlustada eelarvepoliitika jätkusuutlikkus pikemaajaliselt. Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele koostatakse eelarvestrateegia arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, kavandatavate tegevuste finantseerimise planeerimiseks. Eelarvestrateegia hõlmab vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat. Eelarvestrateegia koostamise lähtealuseks on majandusprognoosid ja selles kajastatakse:

- ☐ kohaliku omavalitsuse üksuse majandusliku olukorra analüüsi ja prognoosi eelarvestrateegia perioodiks.
- ☐ eelarvestrateegia vastuvõtmisele eelnenud aasta tegelikud, jooksvaks aastaks kavandatud ja eelarvestrateegia perioodiks prognoositavad põhitegevuse tulud, eeldatavad põhitegevuse kulud, investeerimistegevuse eelarveosa olulisemad tegevused ja investeeringud koos hinnangulise kogumaksumuse prognoosi ja võimalike finantseerimisallikatega, eeldatavad finantseerimistegevuse mahud ning likviidsete varade muutus;
- ☐ ülevaade kohaliku omavalitsuse üksuse ja temast sõltuvate üksuste majandusolukorrast;
- ☐ kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse tegelik netovõlakooormus eelnenud aastal, jooksvaks aastaks prognoositud ja eelarvestrateegia perioodiks prognoositav netovõlakooormus iga aasta lõpu seisuga.

1.2. Eesti riigieelarve ja majandusprognoos

Alates 2020. aastast on riigieelarve ülesehituse fookuses tulemusvaldkondade strateegilised eesmärgid, eelarve planeeritakse nende eesmärkide elluviimiseks loodud programmide lõikes. Eelarvega seotud strateegilised arengudokumendid on tulemusvaldkonna arengukava ja programm. Tulenevalt 2020. aastal SARS-CoV-2 viiruse levikuga aset leidvast kriisist toimusid Valitsuskabineti nõupidamised majandus- ja fiskaalpoliitiliste eesmärkide ning eelarve prioriteetide arutamiseks 2020. aasta septembris. Vabariigi Valitsus ei ole näinud 2021-2024 riigi eelarvestrateegiat koostades ette üldist tegevuskulude kasvu (täiendavad palgakulud, koolitused vms). Vabariigi Valitsus on lähtunud sarnastest põhimõtetest ka põhiseaduslike institutsioonide eelarvete puhul.

Perioodil 2021–2024 kasvab riigieelarveliste tulude maht koos edasiantavate tuludega keskmiselt 4,9% aastas, mis on 2020. a suvise majandusprognoosiga samal tasemel. Võrreldes suvise prognoosiga kasvavad tulud järgmisel aastal kokku 351 miljoni euro võrra ehk 3,2%

ning aasta hiljem 233 miljonit eurot ehk 2,0%. 2024. aastaks suurenevad tulud võrreldes käesoleva aastaga 21,1% ehk 2,24 miljardi euro võrra 12,9 miljardi euron. Riigieelarveliste tulude maht on saadud valitsuses otsustatud tulumeetmete lisamisel Rahandusministeeriumi suvisele majandusprognoosile

Riigieelarve kulud kasvavad aastas keskmiselt 4,4% ehk 550 mln eurot võrreldes 2020. aastaga.

1.3. Kohalike omavalitsuste eelarvepositsioon

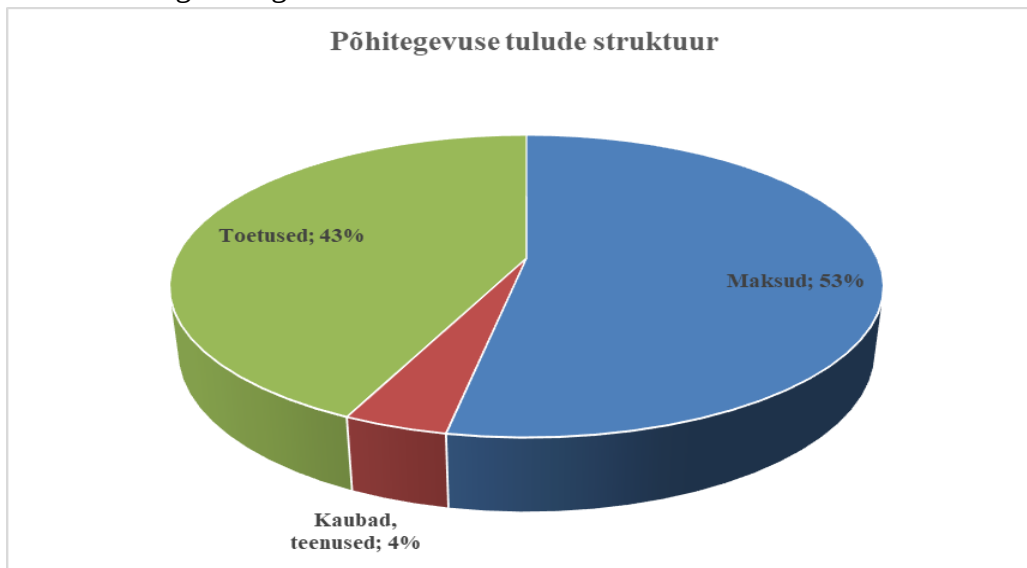
Kohaliku omavalitsuse üksused (79 üksust) täidavad olulist rolli avaliku sektori ülesannete täitmisel. Olenemata suurusest täidetakse samu ülesandeid. Üldvalitsemine hõlmab linna- ja vallavalitsuse ning volikogu ülalpidamiskulusid. Majanduskulud (sh elamu- ja kommunaalmajandus) koosnevad peamiselt valla- või linnasisesest ühistranspordist, valla teede ja linnatänavate korrashoiust, veevarustuse korraldamisest ning tänavavalgustusest. Sotsiaalse kaitse all tagatakse hooldekodude ülalpidamine, sotsiaalabi ja –teenuste osutamine ning perede sotsiaalne kaitse. Koolide ja lasteaedade ülalpidamine kuulub haridusvaldkonna alla. Vaba aeg, kultuur ja religioon hõlmab huvikoolide, kultuurimajade, raamatukogude, muuseumide ja spordirajatiste ülalpidamist ning noorsootööd. Ülejäänud valdkonnad moodustavad kohaliku omavalitsuse üksuste (KOV) väljaminekute väiksema osa – sinna hulka kuuluvad tegevustest nt heakord ning jäätmehoolduse ja heitveekäitluse korraldamine. Kokku ulatus nende väljaminekute maht konsolideeritult tekkepõhiselt 2019. aastal andmetel 2,4 mld euron (sh 0,1 mld eurot kohustuste tasumine). Sellest 63% moodustasid tööjõu- ja majandamiskulud.

KOV eelarved on iseseisvad ehk nad otsustavad ise nende koostamise üle. Riigieelarvest edasikantavate maksutulude (tulumaks ja maamaks) ning tasandus- ja toetusfondi ühtne eesmärk on tagada neile piisavad vahendid kohalike elu küsimuste üle iseseisvalt seaduste alusel otsustamiseks. Tasandusfond on mõeldud nende eelarveliste võimaluste ühtlustamiseks. Toetusfond koosneb valdkondlikest toetusliikidest, võimaldades maksta õpetajatele töötasu, korraldada koolis toitlustamist, maksta toimetulekutoetust ning hooldada kohalikke teid. Lisaks on KOV-del võimalus taotleda projektitoetust mitmest meetmest. Muud omatulud hõlmavad peamiselt laekumisi keskkonnatasudest või kaupade- ja teenuste müügist.

2017. aastal toimusid kohalikud valimised ja viidi läbi haldusreform, mille tulemusena vähenes KOV-ide arv 213-lt 79-le. Kui valimiste aasta lõpetasid KOV-id defitsiidiga, siis sellele järgneval aastal ulatus KOV-ide ja nendest sõltuvate üksuste tekkepõhine ülejääk 59 mln euron. 2020. aastaks prognoosib Rahandusministeerium KOV-de ülejäägi kasvu 92 mln euron. Järgnevatel aastatel langeb nende eelarvepositsioon aga investeerimisaktiivsuse jätkuva kasvu tõttu 0,2% suurusesse puudujääki SKPst.

2. TULUBAASI ÜLEVAADE JA PROGNOOS

Põhitegevuse tulud liigitatakse eelarves järgmiselt: maksutulud, toetused, tulud kaupade ja teenuste müügist ning muud tulud.

Üle poole eelarve põhitegevuse tuludest moodustavad maksutulud, millele järgnevad toetused tegevuskuludeks.

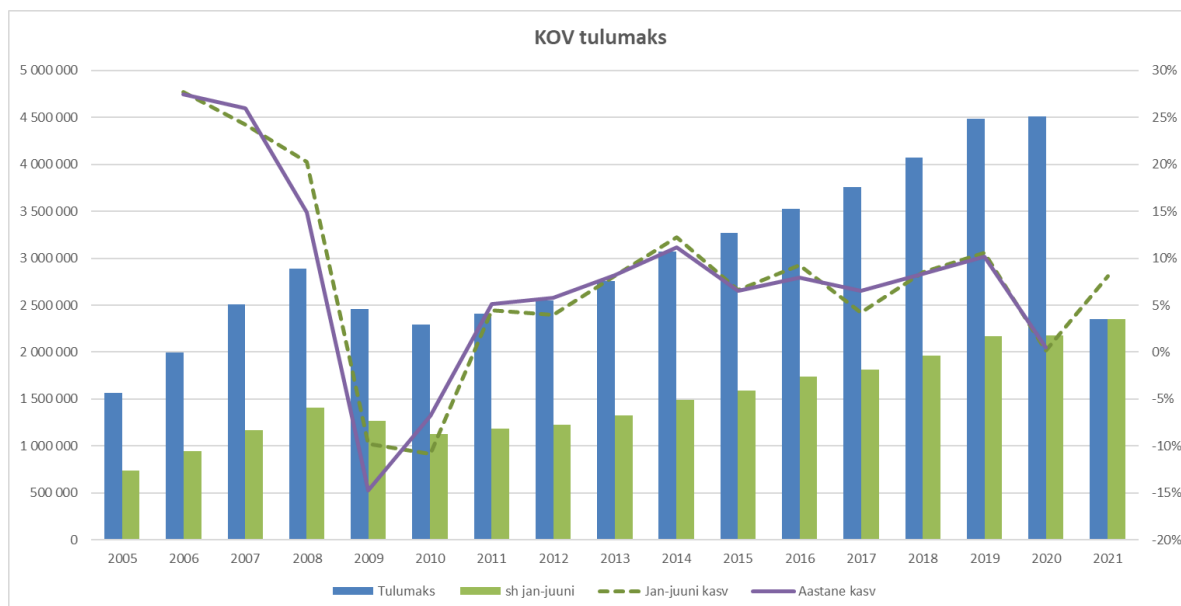
Joonis 1. Tõrva valla põhitegevuse tulude osakaal

Maksutulude prognoos 2021-2025

	2020 tegelik	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos	2025 prognoos
Maksutulud	4 909 819	5 005 250	5 175 200	5 255 200	5 305 000	5 305 000
sh tulumaks	4 608 029	4 700 000	4 870 000	4 950 000	5 000 000	5 000 000
sh maamaks	301 589	305 000	305 000	305 000	305 000	305 000
sh muud maksutulud	202	250	200	200	200	200

Maksutulud moodustavad valla eelarves põhitegevuse tuludest üle 50%, millest omakorda kõige suurem maksutulu on üksikisiku tulumaks. Tulumaksu prognoosimine põhineb kolmel eeldusel - maksumaksjate arv, sissetulek ning tulumaksu laekumise ja sissetulekute suhe.

Eelarvestrateegias on prognoositud igal järgneval aastal tulumaksu laekumise tõusu 1- 4 %.

Joonis 2. Tulumaksu laekumine Tõrva valla eelarvesse 2005-2021 (2021.a. andmed 6 kuud)

Maamaks on riiklik maks, mis laekub kohaliku omavalitsuse eelarvesse. Tõrva vallas on ühtseks maamaksumääraks ärimaal, metsamaal ja muul maal 2,5%, haritava maa maksumäär on 2%. Maa maksustamismäärade muudatusi ei ole eelarvestrateegias planeeritud, seega on kavandatud laekumine igal aastal stabiilne – 305 000 eurot.

Tulud kaupade ja teenuste müügist prognoos 2021-2025

	2020 tegelik	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos	2025 prognoos
Tulud kaupade ja teenuste müügist	377 442	391 000	380 000	380 000	380 000	380 000

Põhitegevuse tulude kogumahust moodustab kaupade ja teenuste müük eelarves ca 5%. Kõige suurema osa kaupade ja teenuste müügist moodustavad haridusvaldkonna tulud. Pikemas prognoosis on planeeritud isegi mõningane haridusvaldkonna tulude vähenemine (laekumine teistelt omavalitsustelt koolitusteenuse eest ning lasteaiateenuste eest).

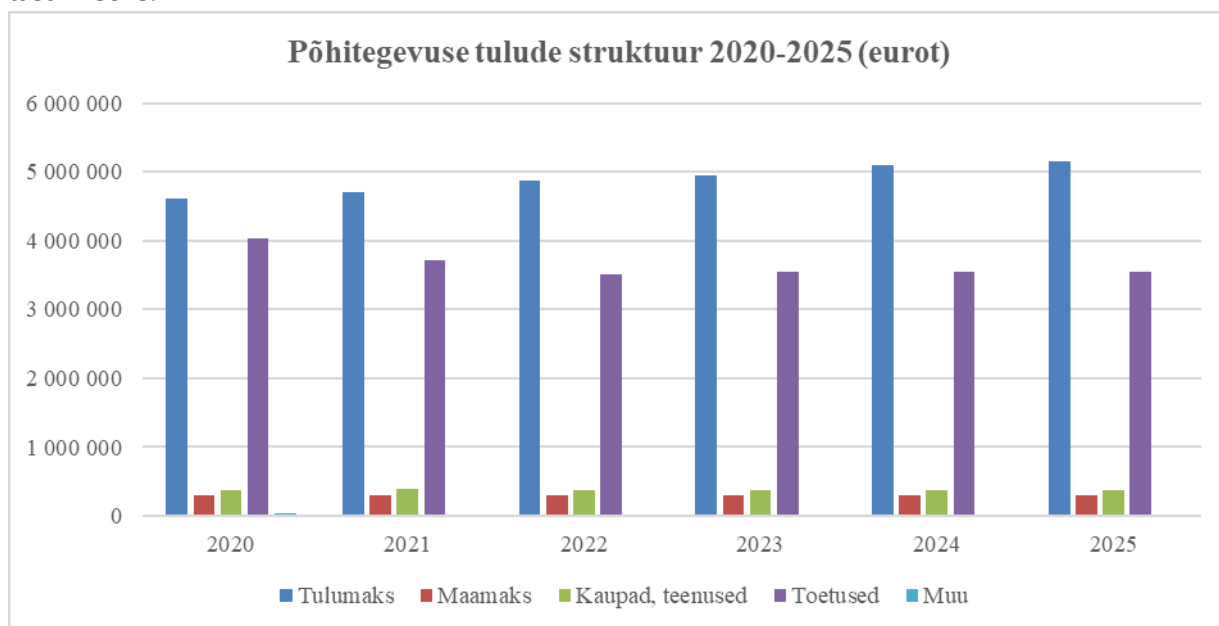
Tõrva valla eelarvesse laekuvate toetuste prognoos 2021-2025

	2020 tegelik	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos	2025 prognoos
Saadavad toetused tegevuskuludeks	4 032 787	3 721 398	3 510 000	3 540 000	3 550 000	3 550 000
sh tasandusfond	1 043 908	1 092 368	1 090 000	1 100 000	1 100 000	1 100 000
sh toetusfond	2 824 813	2 415 426	2 250 000	2 270 000	2 280 000	2 280 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	164 066	213 604	170 000	170 000	170 000	170 000

Iga-aastases riigieelarves on ette nähtud toetus nõrgema tulubaasiga kohalikele omavalitsustele. Eelarve **tasandusfondi** eesmärk on ühtsustada nende kohalike omavalitsuste võimalusi avalike teenuste osutamisel. Tasandusfondi arvestamisel võetakse aluseks kohaliku omavalitsuse tulubaas (laekuv üksikisiku tulumaks, maamaks) ning arvestatav kuluvajadus. Kulude parameetriteks on elanike arv, hooldatavate arv, teede ja tänavate pikkus. 2022. aasta tasandusfond on jäänud 2021 aasta tasemele. Aastatel 2022-2025 on arvestatud siiski mõningase tõusuga.

Toetusfond toetab kohalikke omavalitsusi ülesannete täitmisel. Toetust antakse üldistel alustel taotlusi kogumata. Toetusfond jaguneb hariduskulude toetuseks, toimetulekutoetuseks, sotsiaaltoetuste ja -teenuste osutamise toetuseks, vajaduspõhiseks peretoetuseks, sündide ja surmade registreerimise jm toetuseks. 2022. aasta toetusfond on väiksem võrreldes varasema aastaga, mil anti täiendavat toetust seoses SARS-CoV-2 viiruse leviku tõkestamiseks seotud kulude katteks. 2023-2024 on arvestatud siiski mõningase tõusuga.

Eelarvestrateegiasse planeeritud **muud toetused** on saadav toetus Haridus- ja Teadusministeeriumilt õpilaskodu tegevuseks ja Rahandusministeeriumilt õppelaenu tasumiseks.

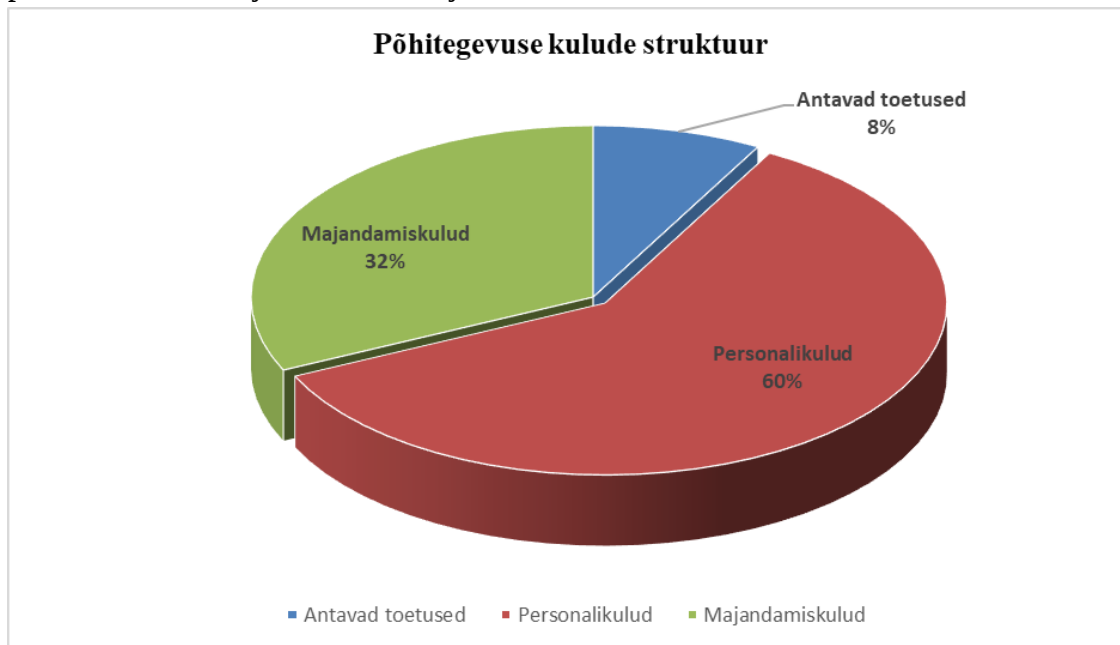

Tõrva valla eelarve tulude struktuuri prognoosi iseloomustab joonis 3.

Joonis 3. Tulude struktuur Tõrva valla eelarvesse 2020-2025

3. KULUDE ÜLEVAADE JA PROGNOOS

Põhitegevuse kulud liigitatakse järgmiselt: antavad toetused (sh sotsiaaltoetused), personalikulud, majandamiskulud ja muud kulud.

Tõrva valla eelarve põhitegevuse kulude struktuuri osakaal on esitatud joonisel 4. Joonis 4. Tõrva valla põhitegevuse kulude struktuur

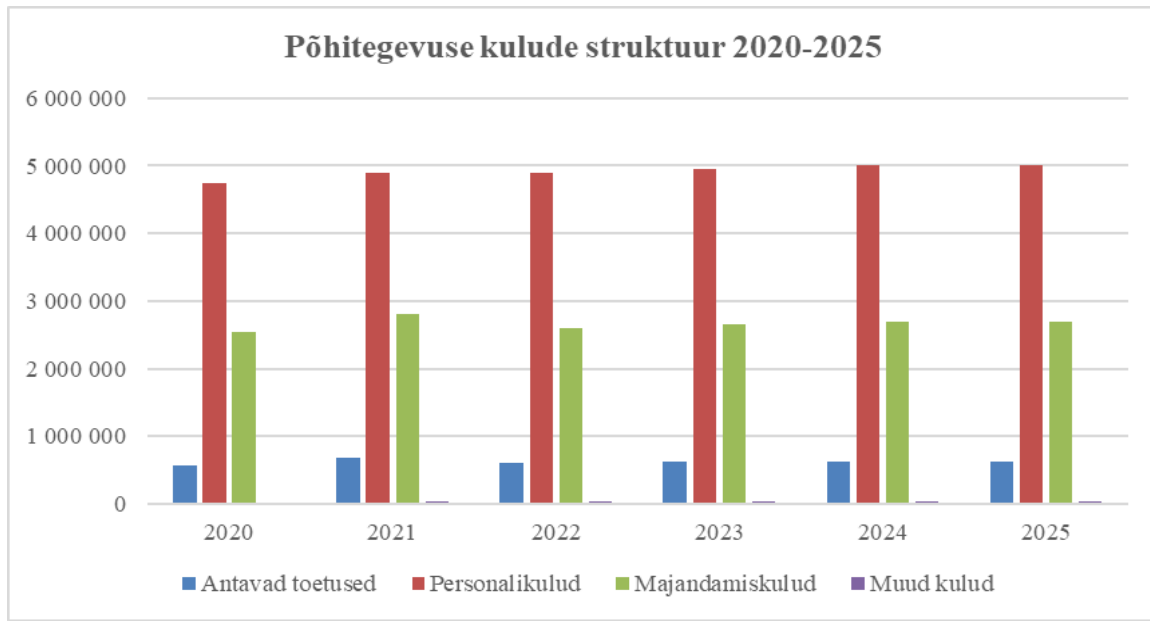
Tõrva valla põhitegevuse kulude prognoos 2020-2024

	2020 tegelik	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos	2025 prognoos
Põhitegevuse kulud kokku	7 865 525	8 431 784	8 140 000	8 260 000	8 360 000	8 360 000
Antavad toetused tegevuskuludeks	575 612	676 026	600 000	620 000	620 000	620 000
Muud tegevuskulud	7 289 913	7 755 758	7 540 000	7 640 000	7 740 000	7 740 000
sh personalikulud	4 752 420	4 900 000	4 900 000	4 950 000	5 000 000	5 000 000
sh majandamiskulud	2 535 289	2 817 181	2 600 000	2 650 000	2 700 000	2 700 000
Muud kulud	2 203	38 577	40 000	40 000	40 000	40 000

Kulude eelarves toetustena käsitletakse **sotsiaaltoetuseks ja muude tegevuste toetuseks** antavaid summasid. 65% antavatest toetustest moodusavad sotsiaalvaldkonna toetused ning 35% on toetused kultuuri ja hariduse valdkonnas tegutsevatele asutustele ning isikutele.

Personalikulude prognoosimisel on lähtutud sellest, et 2022. aastal personalikulud jäävad 2021. aasta tasemele. Järgnevatel aastatel prognoositud vähesel määral iga-aastane kasv. Personalikulud moodustavad eelarvestrateegia perioodil ca 60% põhitegevuse kuludest.

Majandamiskulud moodustavad põhitegevuse kulude eelarvest ca 32%. Aastatel 2022-2025 on prognoositud eelarvestrateegias majandamiskulud 4 aastat enam-vähem stabiilsena. Aastatel 2023-2025 on prognoositud tuludes väike tõus.

Joonis 5. Tõrva valla põhitegevuse kulude struktuuri prognoos 2020-2025

4. PÕHITEGEVUSE TULEMI PROGNOOS

Põhitegevuse tulem (põhitegevuse tulude ja kulude vahe) on eelarvestrateegia prognoositavatel aastatel positiivne. Positiivne tulem peaks ära katma vähemalt olemasolevate laenude teenindamise kulud (laenu põhiosa tagasimaksed ja intressikulud. Samuti saab positiivset tulemit kasutada investeringute finantseerimiseks.

Tõrva valla põhitegevuse tulemi prognoos 2021-2025

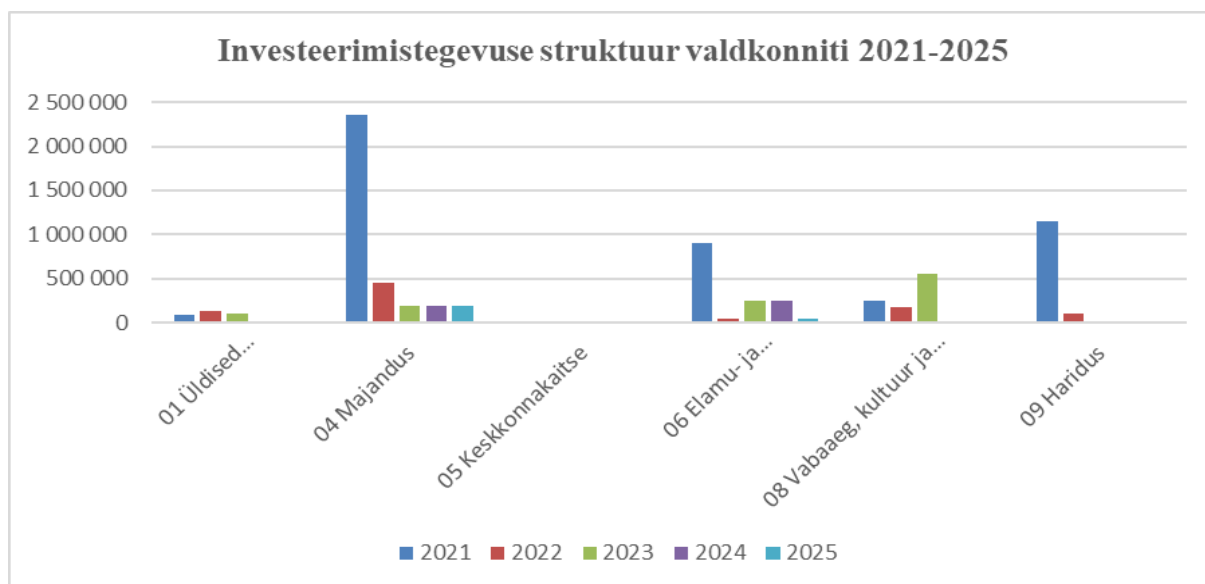
	2020 täitmine	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos	2025 prognoos
Põhitegevuse tulud kokku	9 361 647	9 134 648	9 085 200	9 195 200	9 255 200	9 255 200
Põhitegevuse kulud kokku	7 865 525	8 431 784	8 140 000	8 260 000	8 360 000	8 360 000
Põhitegevuse tulem	1 496 122	702 864	945 200	935 200	895 200	895 200
Finantskulud (-)	-19 766	-49 000	-52 000	-47 000	-45 000	-43 000
Laenu makse	-285 878	-310 000	-415 000	-415 000	-425 000	-425 000

5. INVESTEERIMISTEGEVUS

Investeeringustegevuse põhiosa moodustab põhivarade soetused, samuti valla poolt toetusena antavad summad sihtfinantseerimiseks (toetus põhivara soetuseks). Investeeringustegevuse kulud on ka finantskulud (laenude intressid).

Investeeringustegevuse prognoos 2021-2025

	2020 tegelik	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos	2025 prognoos
Investeeringustegevus kokku	-2 081 935	-3 361 000	-932 000	-912 000	-460 000	-258 000
Põhivara müük (+)	77 218	50 000				
Põhivara soetus (-)	-1 021 202	-2 935 000	-850 000	-945 000	-395 000	-195 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	-830 599	-1 672 000	-730 000	-715 000	-365 000	-165 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	190 604	1 481 000	160 000	270 000	70 000	70 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-1 308 789	-1 908 000	-190 000	-190 000	-90 000	-90 000

Joonis 6. Investeeringustegevus valdkondade lõikes

Aastatel 2021-2025 Tõrva vallas kavandatavad suuremad investeeringud

	2021	2022	2023	2024	2025
Vallavalitsuse hoone rekonstrueerimine	25 000	25 000	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	25 000	25 000			
Mulgi Elamuskeskuse rajamine Sooglemäele	66 000	100 000	100 000	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	66 000	100 000	100 000		
Ujula-õpilaskodu ehitus	1 708 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	1 708 000				
Hajaasustuse investeeringud	100 000	90 000	90 000	90 000	90 000
sh toetuse arvelt	50 000	45 000	45 000	45 000	45 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	50 000	45 000	45 000	45 000	45 000
Helme kiriku ja linnuse varemete konserveerimine	90 000	45 000	45 000	45 000	45 000
sh toetuse arvelt	60 000	30 000	30 000	30 000	30 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	30 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Kalmistu tänava parkla ja kõnnitee ehitus	42 000	0	0	70 000	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	42 000			70 000	
Teede ja tänavate ehitus	330 000	100 000	120 000	150 000	150 000
sh toetuse arvelt	230 000				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	100 000	100 000	120 000	150 000	150 000
Asulate välisvalgustuse projekteerimine ja ehitus	751 500	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	531 500				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	220 000				
Noortekeskuse hoone fassaad ja parkla	48 000	0	60 000	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	48 000		60 000		
Terviseradade arendamine	100 000	80 000	0	0	0
sh toetuse arvelt	50 000	40 000			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	50 000	40 000			
Kaasaegsete munitsipaal-üüriruumide rajamine	0	0	200 000	200 000	0
sh toetuse arvelt			200 000		
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)				200 000	
Rulli küla välisvalgustus	32 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	32 000				
Tõrva Gümnaasiumi hoone ja staadionite rekonstrueerimine	1 070 000	50 000	0	0	0
sh toetuse arvelt	470 000				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	600 000	50 000			
Hummuli Põhikooli spordihoone ehitus	0	100 000	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		100 000			
Tõrva kinohoone rekonstrueerimine	100 500	50 000	50 000	0	0
sh toetuse arvelt	35 500				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	65 000	50 000	50 000		
Riidaja mõisakompleksi rekonstrueerimine	0	150 000	0	0	0
sh toetuse arvelt		50 000			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		100 000			

Tõrva Kõrtsihoone arendamine meelelahutus- ja vabaaajakeskuseks	0	0	500 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			500 000		
Kaarsilla ehitus	0	250 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		250 000			
KOKKU	4 463 000	940 000	1 165 000	555 000	285 000

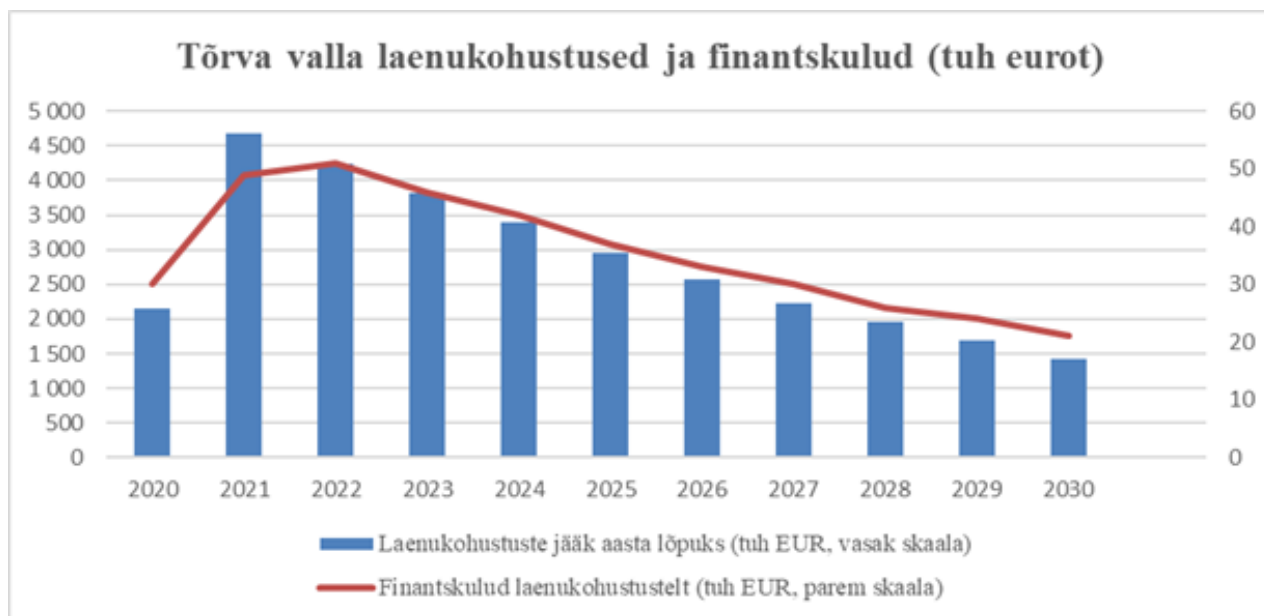
6. FINANTSEERIMISTEGEVUS

Finantseerimistegevusega tagatakse investeerimistegevuse rahastamine. Arvestama peab seda, et valla võlakooormus hoitakse seadusega lubatud määral ja tagatakse olemasolevate maksekohustuste täitmine.

Tõrva valla finantseerimistegevuse prognoos 2021-2025

	2020 tegelik	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos	2025 prognoos
Finantseerimistegevus	-285 878	2 670 000	-415 000	5 000	-425 000	-425 000
Kohustiste võtmine (+)	0	2 980 000	0	420 000	0	0
Kohustiste tasumine (-)	-285 878	-310 000	-415 000	-415 000	-425 000	-425 000

2020. aasta lõpu seisuga on Tõrva valla võlakohustuse maht 2 034 tuhat eurot. 2020. a laenu juurde ei võetud. Laenu võtmine planeeriti ja laenuleping sõlmiti 2020. aastal kokku 2 980 tuhat eurot. Laenulepingu alusel on laenu kasutamisele võtmise tähtaeg 2021. a juulikuus. Seepärast oli eelarvestrateegias laenu kasutusele võtmine kogu mahus planeeritud aastasse 2021.

Joonis 7. Tõrva valla laenukoormuse prognoos 2020-2030

7. SÕLTUVATE ÜKSUSTE FINANTSTEGEVUSE ÜLEVAADE JA PROGNOOS

Eelarvestrateegia koostamisel on arvestatud Tõrva valla sõltuvate üksustena OÜ Tõrva Tervisekeskus ja OÜ Tõrva Veejõud finantsnäitajaid.

OÜ Tõrva Tervisekeskus peamiseks teenuse osutamise liigiks on tervishoiualaste teenuste osutamine (koolitervishoid, ambulatoorne hooldusravi ning radioloogiateenuse osutamine). Samuti saab OÜ Tõrva Tervisekeskus renditulu ruumide väljaüürimisest.

2020. aastal on planeeritud esmatasandi tervisekeskuste investeeringute kava raames rekonstrueerida hoone perearstidele. Rekonstrueerimistööd on planeeritud 2022. aastasse. Investeeringu suurus on ca 1,2 miljonit eurot, millest saadav toetus ca 600 tuh eurot. Omaosalus kaetakse asutuse vabade vahendite arvelt ja võetava laenuga. Võetava laenu summaks on ca 550 tuh eurot.

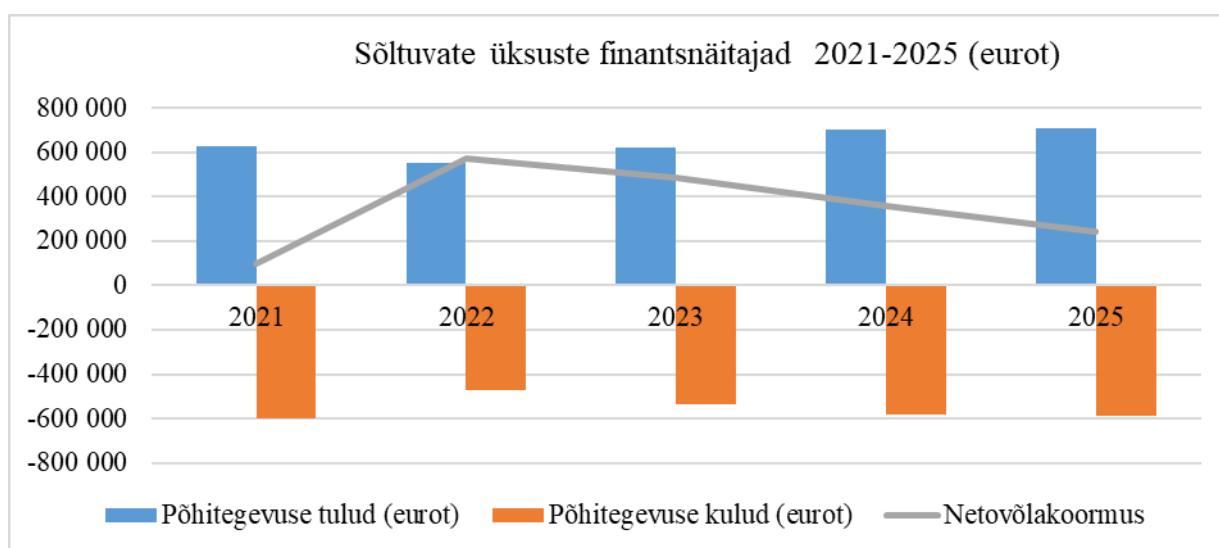
OÜ Tõrva Tervisekeskus põhitegevuse tulude ja kulude prognoos 2021-2025

OÜ Tõrva Tervisekeskus	2020 täitmine	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos	2025 prognoos
Põhitegevuse tulud kokku	194 887	200 400	118 000	182 000	250 000	254 000
Põhitegevuse kulud kokku	245 495	252 320	117 000	165 000	200 000	204 000
Võlakohustus aastalõpu seisuga	0	0	550 700	519 200	469 200	419 200

OÜ Tõrva Veejõud tegevusalaks on vee- ja kanalisatsiooniteenuse osutamine Tõrva vallas

OÜ Tõrva Veejõud põhitegevuse tulude ja kulude prognoos 2021-2025

OÜ Tõrva Veejõud	2020 täitmine	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos	2025 prognoos
Põhitegevuse tulud kokku	430 780	427 000	435 200	442 700	452 600	454 000
Põhitegevuse kulud kokku	318 152	345 783	356 700	368 000	379 900	385 500
Võlakohustus aastalõpu seisuga	450 000	395 500	341 200	287 100	233 200	179 500

Joonis 8. Sõltuvate üksuste finantsnäitajate prognoos 2021-2025

8. FINANTSDISTSIPLIIN

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsdistsipliini hinnatakse eelkõige järgmise kahe näitaja alusel:

- **põhitegevuse tulem**, mis peab olema vähemalt 0 või positiivne;

Tõrva valla põhitegevuse tulemi prognoos 2021-2025

	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos	2025 prognoos
Põhitegevuse tulud kokku	9 134 648	9 085 200	9 195 200	9 255 200	9 255 200
Põhitegevuse kulud kokku	8 431 784	8 140 000	8 260 000	8 360 000	8 360 000
Põhitegevuse tulem	702 864	945 200	935 200	895 200	895 200

- **netovõlakoormus**, mis ei tohi olla suurem kui põhitegevuse tulude ja kulude kuuekordne vahe. Kui see on väiksem kui 60 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib netovõla koormus ulatuda 60 protsendini vastava eelarveaasta põhitegevuse tuludest. 2020. aastal tehti kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse muudatus, millega suurendatakse ajutiselt kohalike omavalitsuste üksuste netovõlakoormuse ülempiiri. Aastatel 2020-2021 võib kohaliku omavalitsuse üksuse netovõlakoormus aruandeaasta lõpul ulatuda senise 60% asemel 80%-ni (võimekatematel ka kuni 100%-ni)

Tõrva valla netovõlakoormuse prognoos 2021-2025

	2021 prognoos	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos	2025 prognoos
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	323 868	0	0	10 200	222 400
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	4 703 764	4 288 764	4 293 764	3 818 764	3 393 764
Netovõlakoormus (eurodes)	4 379 896	4 288 764	4 293 764	3 818 764	3 393 764
Netovõlakoormus (%)	47,9%	47,2%	46,7%	41,2%	34,3%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	7 307 719	9 085 200	9 195 200	8 952 000	8 056 800
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	80%	100%	100%	96,7%	87,1%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	2 927 822	4 796 436	4 901 436	5 143 436	4 885 436

9. EELARVESTRATEEGIA TÄITMISEGA SEOTUD RISKID JA NENDE MAANADMINE

Tõrva valla eelarvestrateegia elluviimisega kaasnevad riskid on valla sise- või väliskeskkonnast tulenevate asjaolude arengud, mis võivad märkimisväärselt mõjutada visiooni ja eesmärkide saavutamist ning selle tarvis investeeringute rahastamise edukat elluviimist.

Olulisemad riskid, mille maandamisele tuleb tähelepanu pöörata on järgmised **majanduslikud riskid**.

Majanduskasvu aeglustumine, töökohtade arvu vähenemine ja tööpuuduse suurenemine, mille tagajärjel laekumised vallaeelarvesse jäävad kavandatud väiksemaks ning toimetulekuks osutatavat rahalist abi napib. Vallaeelarvesse alalaekumise tulemusena võib osa arengukavas planeeritud töid rahapuudusel lükkuda ajaliselt edasi või tuleb nende täitmiseks leida doonoritelt täiendavaid rahalisi vahendeid. Riiklikest vahenditest ja Euroopa Liidu struktuurifondidest toetus kavandatud mahus jääb projektide rahastamise tõttu saamata, mistõttu investeeringute loetelus tuleb teha muutusi. Ühe-aastase eelarve koostamise piiratus ja valla nelja aasta eelarvestrateegiast mittekinnipidamine viivad ümberkorraldusteni kavandatus. Teenuste/toodete hinnatõus, mille tulemusena kavandatud tööde läbiviimiseks sisendid kallinevad ei võimalda projekte õigeaegselt ellu viia. Keskvalitsus eirab kohalike omavalitsuste finantsautonoomiat, kehtestades kohustusi, mis ei ole ressurssidega kaetud.

Võimalikud lahendid riskide maandamiseks:

- konservatiivse eelarvestrateegia elluviimine, paindlik finantsjuhtimine;
- projektitaotluste põhjalik ettevalmistamine ja nende järjekindel esitamine kaasfinantseerimise saamiseks riigieelarvest ja Euroopa Liidu struktuurivahenditest, projektide koostamise ja juhtimise võimekuse kasvatamine;
- selgitustöö, et vallas elavad inimesed registreeriks ennast rahvastikuregistris, mis suurendab üksikisiku tulumaksu laekumist vallaeelarvesse ja suurendab võimalusi investeerinuteks;
- vallavara ja teiste ressursside säästlik kasutamine, konservatiivse rahastamispoliitika viljelemine ja reservide seadmine;
- valla osutatavatelt teenustelt saadava omatulu suurendamine ja selle suunamine investeeringuteks;
- erinevate finantseerijate kaasamine projektide rahastamisse, usaldusväärsete ja asjatundlike partneritega koostöö tööde teostamiseks ning teenuste osutamiseks.

LISA 1 Tõrva valla eelarvestrateegia 2021-2025

Tõrva Vallavalitsus	2020 täitmine	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	9 361 647	9 134 648	9 085 200	9 195 200	9 255 200	9 255 200
Maksutulud	4 909 819	5 005 250	5 175 200	5 255 200	5 305 200	5 305 200
sh tulumaks	4 608 029	4 700 000	4 870 000	4 950 000	5 000 000	5 000 000
sh maamaks	301 589	305 000	305 000	305 000	305 000	305 000
sh muud maksutulud	202	250	200	200	200	200
Tulud kaupade ja teenuste müügist	377 442	391 000	380 000	380 000	380 000	380 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	4 032 787	3 721 398	3 510 000	3 540 000	3 550 000	3 550 000
sh tasandusfond	1 043 908	1 092 368	1 090 000	1 100 000	1 100 000	1 100 000
sh toetusfond	2 824 813	2 415 426	2 250 000	2 270 000	2 280 000	2 280 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	164 066	213 604	170 000	170 000	170 000	170 000
Muud tegevustulud	41 600	17 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Põhitegevuse kulud kokku	7 865 525	8 431 784	8 140 000	8 260 000	8 360 000	8 360 000
Antavad toetused tegevuskuludeks	575 612	676 026	600 000	620 000	620 000	620 000
Muud tegevuskulud	7 289 913	7 755 758	7 540 000	7 640 000	7 740 000	7 740 000
sh personalikulud	4 752 420	4 900 000	4 900 000	4 950 000	5 000 000	5 000 000
sh majandamiskulud	2 535 289	2 817 181	2 600 000	2 650 000	2 700 000	2 700 000
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed						
sh muud kulud	2 203	38 577	40 000	40 000	40 000	40 000
Põhitegevuse tulem	1 496 122	702 864	945 200	935 200	895 200	895 200
Investeeringustegevus kokku	-2 081 935	-3 361 000	-882 000	-912 000	-460 000	-258 000
Põhivara müük (+)	77 218	50 000				
Põhivara soetus (-)	-1 021 202	-2 935 000	-850 000	-945 000	-395 000	-195 000
sh projektide omaosalus	-830 599	-1 672 000	-730 000	-715 000	-365 000	-165 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	190 604	1 481 000	160 000	270 000	70 000	70 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-1 308 789	-1 908 000	-190 000	-190 000	-90 000	-90 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	0	0				
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0				
Antavad laenud (-)	0	0				
Finantstulud (+)	0	0				
Finantskulud (-)	-19 766	-49 000	-52 000	-47 000	-45 000	-43 000
Eelarve tulem	-585 813	-2 658 136	13 200	23 200	435 200	637 200
Finantseerimistegevus	-285 878	2 670 000	-415 000	-45 000	-425 000	-425 000
Kohustiste võtmine (+)	0	2 980 000		420 000		
Kohustiste tasumine (-)	-285 878	-310 000	-415 000	-415 000	-425 000	-425 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-104 421	-448 136	-323 868		10 200	212 200
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	767 270	-460 000	27 932	21 800	0	0
sh nõuete muutus (- suurenemine/ + vähenemine)						
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)			77 932	-28 200		
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	772 004	323 868	0	0	10 200	222 400
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	2 033 764	4 703 764	4 288 764	4 293 764	3 818 764	3 393 764
sh üle 1 a perioodiga mittekatkestatav kasutusrent (konto 913100), sihtfinantseerimise kohustised (konto 253550), saadud ettemaksed (kontogrupp 2038)						

sh kohustised, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära	0	0				
Netovõlakoormus (eurodes)	1 261 760	4 379 896	4 288 764	4 293 764	3 808 564	3 171 364
Netovõlakoormus (%)	13,5%	47,9%	47,2%	46,7%	41,2%	34,3%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	9 361 647	7 307 719	9 085 200	9 195 200	8 952 000	8 056 800
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	80,0%	100,0%	100,0%	96,7%	87,1%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	8 099 887	2 927 822	4 796 436	4 901 436	5 143 436	4 885 436
E/a kontroll (tasakaal)	0	0	0	0	0	0
Kohustiste võtmise kontroll	OK	OK	OK	OK	OK	OK
Põhitegevuse tulude muutus	-	-2%	-1%	1%	1%	0%
Põhitegevuse kulude muutus	-	7%	-3%	1%	1%	0%
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,19	1,08	1,12	1,11	1,11	1,11

	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Investeeringuobjektid					
01 Üldised valitsussektori teenused	25 000	25 000	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	25 000	25 000			
02 Riigikaitse	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
03 Avalik kord ja julgeolek	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
04 Majandus	651 300	445 000	195 000	195 000	195 000
sh toetuse arvelt	260 000	30 000	30 000	30 000	30 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	391 300	415 000	165 000	165 000	165 000
05 Keskkonnakaitse	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	859 200	0	200 000	200 000	0
sh toetuse arvelt	531 500		200 000		
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	327 700			200 000	
07 Tervishoid	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	251 500	280 000	550 000	0	0
sh toetuse arvelt	51 500	90 000			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	200 000	190 000	550 000		
09 Haridus	1 148 000	100 000	0	0	0
sh toetuse arvelt	420 000				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	728 000	100 000			
10 Sotsiaalne kaitse	0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)					
KÕIK KOKKU	2 935 000	850 000	945 000	395 000	195 000
sh toetuse arvelt	1 263 000	120 000	230 000	30 000	30 000
		73,			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	1 672 000	0 000	715 000	365 000	165 000

LISA 2 Tõrva valla sõltuvate üksuste eelarvestrateegia 2021-2025

OÜ Tõrva Veejõud	2020 täitmine	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	430 780	427 000	435 200	442 700	452 600	454 000
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt						
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed						
sh saadud tulud muudelt arvestusüksusesse kuuluvatel üksustelt						
Põhitegevuse kulud kokku (+)	318 152	345 783	356 700	368 000	379 900	385 500
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega						
sh tehingud muude arvestusüksusesse kuuluvate üksustega						
sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksed (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)						
Põhitegevustulem	112 628	81 217	78 500	74 700	72 700	68 500
Investeeringustegevus kokku (+/-)	-178 232	226 800				
Eelarve tulem	-65 604	308 017	78 500	74 700	72 700	68 500
Finantseerimistegevus (-/+)	-39 207	-54 500	-54 300	-54 100	-53 900	-53 700
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)			24 200	20 600	18 800	14 800
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	104 811	-253 517				
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	277 857	277 857	302 057	322 657	341 457	356 257
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	450 000	395 500	341 200	287 100	233 200	179 500
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakooormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)						
sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)						
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis						
Netovõlakooormus (eurodes)	172 143	117 643	39 143	0	0	0
Netovõlakooormus (%)	40,0%	27,6%	9,0%	0,0%	0,0%	0,0%

OÜ Tõrva Tervisekeskus	2020 täitmine	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	194 887	200 400	118 000	182 000	250 000	254 000
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt						
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed						
sh saadud tulud muudelt arvestusüksusesse kuuluvatel üksustelt						
Põhitegevuse kulud kokku (+)	245 495	252 320	117 000	165 000	200 000	204 000
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega						
sh tehingud muude arvestusüksusesse kuuluvate üksustega						
sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksed (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)						
Põhitegevustulem	-50 608	-51 920	1 000	17 000	50 000	50 000
Investeeringustegevus kokku (+/-)			-558 700			

Eelarve tulem	-50 608	-51 920	-557 700	17 000	50 000	50 000
Finantseerimistegevus (-/+)	0		550 700	-31 500	-50 000	-50 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-89 000	-100 000	-7 000	-15 007		
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+/-)	-38 392	-48 080		-507		
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	122 007	22 007	15 007	0	0	0
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	0	0	550 700	519 200	469 200	419 200
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)						
sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)						
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis						
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	535 693	519 200	469 200	419 200
Netovõlakoormus (%)	0,0%	0,0%	454,0%	285,3%	187,7%	165,0%

LISA 3 Arvestusüksuse eelarvestrateegia 2021-2025

Tõrva valla konsolideerimisgrupp	2020 täitmine	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	9 987 314	9 762 048	9 638 400	9 819 900	9 957 800	9 963 200
Põhitegevuse kulud kokku	8 429 172	9 029 887	8 613 700	8 793 000	8 939 900	8 949 500
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed	0	0	0	0	0	0
Põhitegevustulem	1 558 142	732 161	1 024 700	1 026 900	1 017 900	1 013 700
Investeerimistegevus kokku	-2 260 167	-3 134 200	-1 490 700	-912 000	-460 000	-258 000
Eelarve tulem	-702 025	-2 402 039	-466 000	114 900	557 900	755 700
Finantseerimistegevus	-325 085	2 615 500	81 400	-80 600	-528 900	-528 700
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-193 421	-548 136	-306 668	5 593	29 000	227 000
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	833 689	-761 597	77 932	-28 707	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	1 171 868	623 732	317 064	322 657	351 657	578 657
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	2 483 764	5 099 264	5 180 664	5 100 064	4 521 164	3 992 464
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	1 311 896	4 475 532	4 863 600	4 777 407	4 169 507	3 413 807
Netovõlakoormus (%)	13,1%	45,8%	50,5%	48,7%	41,9%	34,3%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	9 987 314	7 809 639	9 638 400	9 819 900	9 957 800	9 123 300
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	100,0%	80,0%	100,0%	100,0%	100,0%	91,6%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	8 675 418	3 334 106	4 774 800	5 042 493	5 788 293	5 709 493